

Kognitywistyka

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Informatyka Społeczna	Cykl dydaktyczny 2026/2027	
Specjalność Wszystkie	Kod przedmiotu HIFSS.II4.07661.26	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia magisterskie II stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty ogólne	
Profil studiów Praktyczny	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordinator przedmiotu	Jowita Guja	
Prowadzący zajęcia	Jowita Guja	
Okres Semestr 3	Forma zaliczenia Egzamin	Liczba punktów ECTS 2
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Konwersatorium: 30	

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	Student zna i pojęcia i teorie oraz kluczowe problematyki kognitywistyki i teorii umysłu.	IFS2P_W11	Aktywność na zajęciach, Kolokwium

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
W2	Zna koncepcje teoretyczne z zakresu nauk społecznych, technicznych w odniesieniu do funkcjonowania człowieka we współczesnym społeczeństwie zmieniającym się pod wpływem nowych technologii.	IFS2P_W03	Aktywność na zajęciach, Kolokwium
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	Student potrafi integrować, interpretować oraz wyciągać wnioski z literatury naukowej i w oparciu o pozyskane informacje brać udział w dyskusji.	IFS2P_U01	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Kolokwium
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	Student jest gotowy do wzięcia udziału w dyskusji na temat relacji pomiędzy technologią a światem społecznym.	IFS2P_K04	Aktywność na zajęciach

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Zajęcia mają na celu zapoznanie uczestników z podstawowymi pojęciami, teoriami oraz kluczowymi problemami kognitywistyki i teorii umysłu. Prowadzone są w systemie łączonym: każde zajęcia składają się z wprowadzenia w formie krótkiego wykładu oraz części konwersatoryjną prowadzoną w oparciu o zadany tekst źródłowy.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
Konwersatorium	30
Przygotowanie do zajęć	10
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	8
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	1
Dodatkowe godziny kontaktowe	2
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 51
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 30

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
-----	-------------------	-----------------------------------	-------------------------

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	<p>Zajęcia mają na celu zapoznanie uczestników z podstawowymi pojęciami, teoriami oraz kluczowymi problemami kognitywistyki i teorii umysłu. Prowadzone są w systemie łączonym: każde zajęcia składają się z wprowadzenia w formie krótkiego wykładu oraz część konwersatoryjną prowadzoną w oparciu o zadany tekst źródłowy.</p> <p>Część wykładowa:</p> <p>1. Najważniejsze rozróżnienia i pojęcia</p> <p>M.in. Folk psychology Qualia Intencjonalność Naturalizm: metodologiczny, semantyczny, ontologiczny Fizykalizm Materializm Trylemat psychofizyczny</p> <p>2. Historia badań kognitywnych: filozofia</p> <p>M.in. Grecka prehistoria: psyche, nous, logos, Kartezjański podział: res extensa i res cogitans, problem relacji ciało-umysł, problem relacji umysł-świadomość, świadome i nieświadome operacje umysłowe, rozwój terminologii psychologicznej, poznanie i myślenie jako przetwarzanie danych, tzw. szczelina eksplanacyjna w problemie treści świadomości</p> <p>3. Historia badań kognitywnych: empiria m.in. neuronauka, psychologia nieświadomości, empiryczne badania nad językiem, empiryczne badania nad problemem duchowości, empiryczne badania nad problemem świadomości</p> <p>4. Kluczowe stanowiska:</p> <p>a. Dualizm: dualizm interakcjonistyczny, paralelizm, okazjonalizm, epifenomenalizm, emergentyzm, fizykalizm superwienientny, mnizm anomalny</p> <p>b. Monizm: idealizm, materializm/fizykalizm, eliminatywizm, materializm redukcjonny, funkcjonalizm</p> <p>c. Trzecia droga: monizm neutralny, panpsychizm</p> <p>5. Badania nad językiem: Szkoła Bloomfielda Noam Chomsky Steven Pinker mentalizm Jackendoffa wybrane teorie komunikacji semantyka języka naturalnego lingwistyka kognitywna</p> <p>6. Wybrane współczesne teorie umysłu i świadomości</p> <p>Francis Crick Patricia i Paul Churchlandowie Antonio Damasio Bernard Baars Roger Penrose Zenon Pylyshyn i Jerry Fodor Daniel Dennett Ray Jackendoff Douglas Hofstadter David Chalmers i Thomas Nagel John Searle Daniel Zahavi John Eccles</p> <p>Część konwersatoryjna:</p> <p>1. Problematyka wolnej woli 2. Problem intencjonalności stanów mentalnych 3. Problem poznania innych umysłów 4. Problem sztucznej inteligencji i sztucznej świadomości 5. Problem świadomości zwierząt 6. Problem istnienia bądź nieistnienia qualiów</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <p>Bremer J., Wprowadzenie do filozofii umysłu i kognitywistyki, WAM 2010 Crick F., Zdumiewająca hipoteza, czyli nauka w poszukiwaniu duszy, Prószyński 1997 Damasio A., Błąd Kartezjusza, Rebis 2011 Penrose R., Cienie umysłu. Poszukiwanie naukowej teorii świadomości, Zysk i S-ka 2000 Churchland P. M., Mechanizm rozumu, siedlisko duszy, Aletheia 2002 Nagel T., Jak to jest być nietoperzem? [w: tenże, Pytania ostateczne, Aletheia 1997] Searle J., Umysł na nowo odkryty, PIW 1999 Fodor J., Jak grać w reprezentacje umysłowe [w: Modele umysłu, red. Z. Chlewiński, PWN 1999] Pylyshyn Z., Cóż takiego jest w umyśle? [w: Modele umysłu] Jackendoff R., Czym jest pojęcie, że człowiek może je uchwycić? [w: Modele umysłu] Dennett D., Słodkie sny, Prószyński 2007 Chalmers D., Świadomy umysł, PWN 2010</p>	W1, W2, U1, K1	Konwersatorium

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia :

Dyskusja

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Konwersatorium	Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji, Kolokwium	

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Do zaliczenia wymagana jest aktywność na zajęciach, konspekty z lektur oraz pozytywna ocena z kolokwium pisemnego.

Sposób obliczania oceny końcowej

1. Aktywność na zajęciach - 25% 2. Konspekty z lektur -25% 3. Kolokwium pisemne - 50% Zasady i forma zaliczenia w drugim (w sesji) i trzecim (w sesji poprawkowej) terminie pozostaje bez zmian.

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

Uzgodnione na indywidualnych konsultacjach.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Brak.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

Konwersatorium:

Literatura

Obowiązkowa

1. Bremer J., Wprowadzenie do filozofii umysłu i kognitywistyki, WAM 2010
2. Crick F., Zdumiewająca hipoteza, czyli nauka w poszukiwaniu duszy, Prószyński 1997
3. Damasio A., Błąd Kartezjusza, Rebis 2011
4. Penrose R., Cienie umysłu. Poszukiwanie naukowej teorii świadomości, Zysk i S-ka 2000
5. Churchland P. M., Mechanizm rozumu, siedlisko duszy, Aletheia 2002
6. Nagel T., Jak to jest być nietoperzem? [w: tenże, Pytania ostateczne, Aletheia 1997]
7. Searle J., Umysł na nowo odkryty, PIW 1999
8. Fodor J., Jak grać w reprezentację umysłową [w: Modele umysłu, red. Z. Chlewiński, PWN 1999] Pylyshyn Z., Cóż takiego jest w umyśle? [w: Modele umysłu]
9. Jackendoff R., Czym jest pojęcie, że człowiek może je uchwycić? [w: Modele umysłu]
10. Dennett D., Słodkie sny, Prószyński 2007
11. Chalmers D., Świadomy umysł, PWN 2010

Badania i publikacje

Publikacje

1. Jowita Guja, Soteriologia ateizmu jako nowa antropologia, Libron, Kraków 2018, s. 230.

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
IFS2P_K04	jest przygotowany do udziału w interdyscyplinarnej debacie i krytycznej ocenie odbieranych treści
IFS2P_U01	potrafi w stopniu zaawansowanym z właściwie dobranych źródeł pozyskiwać informacje związane z wzajemnym oddziaływaniem pomiędzy technologiami a światem społecznym oraz ma zaawansowane umiejętności integrowania i interpretowania uzyskanych informacji oraz wyciągania wniosków, formułowania i uzasadniania na ich podstawie opinii
IFS2P_W03	zna na poziomie zaawansowanym pojęcia z zakresu nauk społecznych i technicznych pozwalające na interpretację współczesnych społeczeństw i zachodzących w nich procesów, jak również zna kryteria wyboru metod ich analizy
IFS2P_W11	ma wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych, etycznych i innych pozatechnicznych uwarunkowań nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz zna zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości